

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 213 151 6472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα

Αριθμ. Εσωτ. Πρωτ.: **473**

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοινοποίηση:

Πίνακας Διανομής

Θέμα: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5145/7-5-2025 Ερώτηση»

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, κατά λόγο αρμοδιότητας, σας γνωρίζουμε ότι οι ισχύουσες διατάξεις για τους γονείς ατόμων με αναπηρία είναι οι ακόλουθες:

Α. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170), οι οποίες αντικατέστησαν την παρ. 4 του άρθρου 5 του ν.3232/2004 (Α' 48), όπως ισχύουν, ασφαλισμένος/-η σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ανεξαρτήτως ημερομηνίας πρώτης ασφάλισης (παλαιός και νέος ασφαλισμένος) που συμπλήρωνε 7.500 ημέρες εργασίας ή 25ετή πραγματικό συντάξιμο χρόνο μέχρι 18.08.2015, θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος ως γονέας αναπήρου τέκνου με ποσοστό 67% και άνω, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών με αυτισμό, εφόσον πληρούσε τις λοιπές προϋποθέσεις, τις οποίες όριζε ο νόμος.

Σύμφωνα με την υποπαράγραφο Ε3 του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (Α' 94) και την Υ.Α. με α.π. Φ11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 (Β' 2311/26.10.2015), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά από 19.08.2015 και ύστερα ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων το 55^ο έτος, το οποίο σταδιακά αυξανόταν μέχρι και το 62^ο έτος και το οποίο ισχύει για θεμελίωση εφεξής από 01.01.2022.

Το δικαίωμα συνταξιοδότησης ασκείται διαζευκτικά από τον ένα γονέα σε έναν φορέα κύριας και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης και δεν ισχύει για τη χορήγηση δεύτερης σύνταξης. Για την άσκηση του δικαιώματος από τον γονέα του αναπήρου τέκνου πρέπει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση, ο έτερος γονέας να μην λαμβάνει ή να μην δικαιούται

σύνταξη από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο, να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 2.400 ημέρες ή 8 έτη πραγματικής ασφάλισης εκ των οποίων 600 ημέρες ή έτη τα τελευταία 4 χρόνια, σε φορείς κύριας ασφάλισης ή /και το Δημόσιο, καθώς και να εργάζεται.

Σε περίπτωση που ο γάμος λυθεί, το δικαίωμα ασκείται από τον γονέα εκείνον που έχει την επιμέλεια του αναπήρου τέκνου βάσει αμετάκλητης δικαστικής απόφασης ή αν το τελευταίο είναι ενήλικο από τον γονέα ο οποίος είχε την επιμέλειά του όσο ήταν ανήλικο. Σε περίπτωση που το παιδί έχει τεθεί σε δικαστική συμπαράσταση με αμετάκλητη απόφαση, το δικαίωμα το ασκεί ο γονέας ο οποίος έχει ορισθεί δικαστικός συμπαραστάτης.

Ακολουθώντας, με την παρ. 10 του άρθρου 28 του ν.4670/2020 (Α' 43) προβλέφθηκε ότι, αν το ανάπηρο τέκνο αναλάβει εργασία ή αυτοαπαχοληθεί, τότε αναστέλλεται η καταβολή της σύνταξης για όσο χρόνο διαρκεί εργασία ή η αυτοαπασχόληση. Στην περίπτωση αυτή ο γονέας, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, δύναται να υποβάλει νέα αίτηση συνταξιοδότησης. Το δικαίωμα συνταξιοδότησης κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο υποβολής της νέας αίτησης.

Β. Με τις διατάξεις της περ. δ της παρ.3 του άρθρου 28 του α.ν.1846/1951 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.1 του άρθρου 27 του ν.1902/1990 (Α' 138) και τροποποιήθηκαν με την παρ. 144 του ν.3655/2008 (Α' 58), προβλέπεται η συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ασφαλισμένων μητέρων ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων με τη συμπλήρωση 5.500 ημερών ασφάλισης και του 55^{ου} έτους της ηλικίας για πλήρη σύνταξη και του 50^{ου} έτους για μειωμένη σύνταξη, εάν πρόκειται για ασφαλισμένο μέχρι 31.12.1992, του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή άλλου πρώην φορέα, εκτός πρ. ΟΓΑ και πρ. ΝΑΤ, που είχε στο καταστατικό του τις αντίστοιχες διατάξεις. Με τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 24 του ν.2084/1992 (Α' 165), οι οποίες ισχύουν από 01.01.1993 και μετά, μητέρες με ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνα, δικαιούνται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας και μειωμένη με τη συμπλήρωση του 50^{ου}, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 6.000 ημέρες ασφάλισης.

Οι ειδικές αυτές διατάξεις για τις ασφαλισμένες του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έως 31.12.1992, καθώς και για τις ασφαλισμένες όλων των φορέων από 01.01.1993 επεκτάθηκαν με το άρθρο 10 του ν.3863/2010 (Α' 115) και στους χήρους πατέρες αναπήρων τέκνων. Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησής τους εξαιρέθηκαν από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του ν.4336/2015 (Α' 94) με την υποπαρ. Ε3 της παρ. ε του άρθρου 2 του ίδιου νόμου.

Η υπ' αρ. 1580/2010 απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ δέχθηκε ότι βάσει της συνταγματικής αρχής της ισότητας η διάταξη της περ. δ της παρ.3 του άρθρου 28 του α.ν.1846/1951, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση με την παρ.1 του άρθρου 27 του ν.1902/1990, εφαρμόζεται και για τον ασφαλισμένο πατέρα μόνο αν, εκτός των άλλων προβλεπόμενων προϋποθέσεων, έχει και την αποκλειστική γονική μέριμνα.

Γ. Οι μόνιμοι υπάλληλοι του Δημοσίου (δηλαδή άντρες και γυναίκες) που συνταξιοδοτούνται με το ασφαλιστικό καθεστώς του δημοσίου και έχουν ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνα (με γνωμάτευση ΑΣΥΕ) θεμελιώνουν δικαίωμα για σύνταξη με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους της ηλικίας τους και 25ετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, είτε ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά από 01.01.1993 και μετά (νέοι ασφαλισμένοι) με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2084/1992 (Α' 165), όπως έχουν αντικατασταθεί και ισχύουν με την περ. α της παρ.7 του

άρθρου 6 του ν.3865/2010, είτε έχουν διορισθεί μετά την 01.01.1993 (παλαιοί ασφαλισμένοι) σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1β του άρθρου 56 του π.δ.169/2007 (Α' 210, Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων), όπως αντικαταστάθηκε με την υποπερ. ββ της παρ. 2β του άρθρου 6 του ν. 3865/2010.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά από 01.01.2011 και μετά υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδικαίως στον κλάδο κύριας ασφάλισης του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με βάση τις διατάξεις του ν. 3865/2010 (Α' 120). Γι' αυτό εφαρμόζονται και σε αυτούς οι διατάξεις των περιπτώσεων Α και Β ανωτέρω.

Οι ανωτέρω διατάξεις που διέπουν τη συνταξιοδότηση συγγενών (γονέων, αδερφών και συζύγων) ατόμων με αναπηρία είναι ειδικού δικαίου και έχουν θεσπιστεί για την προστασία της οικογένειας ευρύτερα αλλά και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή, δεδομένου ότι πρόκειται για άτομα που χρήζουν ειδικής κοινωνικής μέριμνας. Στον νομοθετικό σκοπό των εν λόγω διατάξεων εμπίπτει η εστίαση της προνομιακής δυνατότητας συνταξιοδότησης, στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει πραγματική ανάγκη στήριξης και προστασίας των ατόμων με αναπηρία. Αφορά συνταξιοδότηση κατά παρέκκλιση του γενικού νομοθετικού πλαισίου και αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος αυτού.

Ο ν.4387/2016 δεν επέφερε καμία αλλαγή ή κατάργηση ρυθμίσεων στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης γονέων παιδιών με βαριά αναπηρία.

Το αίτημα για αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου συνταξιοδότησης γονέων παιδιών με αυτισμό εξετάζεται στο πλαίσιο της ενιαιοποίησης των κανόνων συνταξιοδότησης συγγενών (γονέων, αδελφών και συζύγων) ατόμων με αναπηρία όλων των ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ, λαμβανομένων υπόψη και των δυνατοτήτων του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος από πλευράς βιωσιμότητας.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ANNA ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Πίνακας Διανομής:

- Βουλευτής κα Π. Γρηγοράκου

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υφυπουργού